

tussen Duin & Dijk

Themanummer

Wintervogels

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 15 4 ● 2016

Ransuil

De ransuil zoekt in open terrein naar voedsel. Veldmuizen en in mindere mate bosmuizen zijn de belangrijkste prooien. Bij schaarste aan muizen worden ook vogels gepakt en in relatief muizenarme gebieden als de duinen kan dit in het broedseizoen wel oplopen tot dertig procent. In zijn voedselkeuze is hij minder inventief dan de bosuil die moeiteloos overschakelt op insecten, amfibieën en wormen. In de winter slapen ransuilen in groepen van enkele tot enkele tientallen exemplaren. Deze roestplaatsen zijn gemakkelijker op te sporen dan de individuele paren in het broedseizoen. Deze roestplaatsen bevinden zich soms in dorpen, parken of campings waar in de zo-

● Foto: Rob Kempers.

mer geen ransuilen voorkomen. De ransuilen op de winterroestplaatsen zijn vermoedelijk broedvogels uit de omgeving, maar het is niet uitgesloten dat ook vogels uit noordelijk gelegen broedgebieden op de roestplaatsen worden aangetroffen. Deze Scandinavische ransuilen trekken 's winters zuidwaarts.

Voorkomen

Omdat de soort min of meer een standvogel is, komt de winter-

verspreiding voor een groot deel overeen met de verspreiding van de broedparen. In de meeste atlasblokken komen wel ransuilen voor. Uit de verspreidingskaart blijkt dat de ransuil een voorkeur heeft voor landschappen met niet te open grasland, met bosschages of parkachtige structuren. In de meeste atlasblokken worden 1-10 ransuilen opgegeven, in zestien atlasblokken is dat meer dan tien. Dit zijn vrijwel zeker blokken met bekende roestplaatsen.

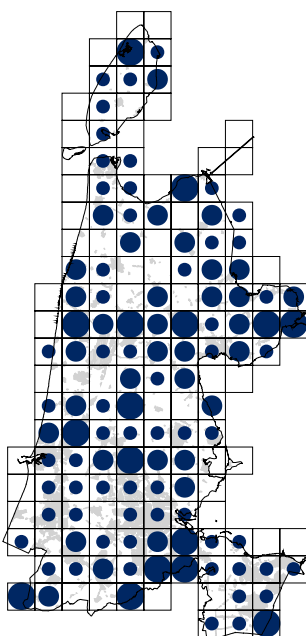
Veranderingen

Vergeleken met de periode 1978-1983 toont de ransuil een duidelijke achteruitgang. Toen kwam hij voor in 124 atlasblokken, nu nog maar in 110 blokken (70%).

Wat vooral opvalt, is dat de ransuil nu minder is gemeld uit de duinen en het Gooi. Dit zijn de gebieden waar de dichtheden van de havik – een belangrijke predator – het hoogst zijn. In veel duingebieden is de ransuil dan ook bijna geheel verdwenen.

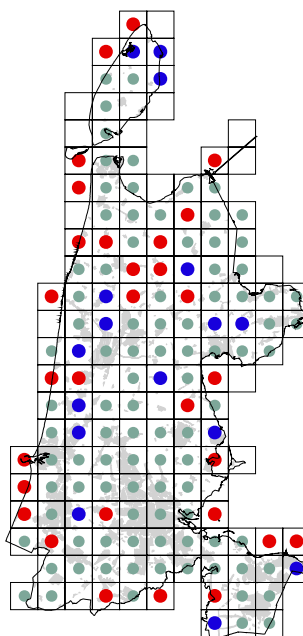
Naast predatie komt dit ook door een geringer aanbod van nestgelegenheid. De havik is verantwoordelijk voor de daling van de ekster met minstens 90% en de zwarte kraai met tientallen procenten. Deze soorten leveren de nesten voor de ransuil die zelf geen nest bouwt. De winterspreiding van de ransuil is in de havik-arme gebieden min of meer gelijk gebleven.

Fred Koning

verspreiding

- 1 - 3 ex
- 4 - 10 ex
- 11 - 50 ex

verandering

- alleen in 1979-1983
- beide perioden
- alleen in 2012-2016